

Зозуляк-Случик Р. В., д.п.н., доцент (ORCID: 0000-0001-6066-590X)
*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
м. Івано-Франківськ*

ДІАГНОСТИКА СФОРМОВАНOSTІ ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВИХ РИС МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ЯК ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Стрімкий розвиток технологій у сучасному українському суспільстві вимагає забезпечення конкурентоспроможності випускників закладів вищої освіти – майбутніх фахівців соціальної сфери як на вітчизняному, так і світовому ринках праці, що не можливо без суттєвого реформування освітнього процесу. Вище вказані вимоги до моделі випускника зумовлюють і суттєві зміни безпосередньо в освітньому процесі закладів вищої освіти, які здійснюють підготовку вказаної категорії фахівців, а також модернізацію усіх компонентів звичаєної педагогічної системи. Насамперед, ці зміни пов'язані з розв'язанням проблеми цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх фахівців соціальної сфери, а саме соціальних педагогів та соціальних працівників, як інтегративної властивості індивіда, що проявляється у поведінці та вчинках фахівця та зумовлює його готовність і здатність виконувати свої професійні функції на високому рівні, ефективно вирішувати соціальні питання за рахунок збалансованого поєднання комплексу знань, умінь, мотивів, цінностей та необхідних професійно важливих якостей.

Тому сьогодні надважливо підготувати такого фахівця соціальної сфери, в особистості котрого поєднуються компетентний знавець своєї справи, спеціаліст з високим рівнем моральної свідомості, що відчуває відповідальність за свої дії, вболіває за свою роботу.

Сучасні наукові розвідки дослідників Р. Вайноли, О. Гомонюк, В. Гриньової, І. Ісаєва, Н. Ничкало, В. Поліщук, засвідчують зростання інтересу до питань, пов'язаних із професіоналізмом фахівця соціальної сфери, а саме: професійної спрямованості, професійної компетентності, професійних функцій, професійно-моральних якостей, професійних цінностей.

Задля досягнення успіху в реалізації себе як фахівця соціальної сфери потрібно мати сформовані професійно важливі якості. У першу чергу, ідеться про такі, свідомість, емпатійність, гуманність, толерантність, відповідальність, ініціативність, наполегливість, комунікабельність, здатність до співпраці та прийняття самостійних рішень, готовність діяти у нетрадиційних і критичних ситуаціях. Слід зауважити, що професійна компетентність майбутніх фахівців соціальної сфери вимагає професійно важливих особистісних якостей й умінь їх удосконалювати.

Формування професійної компетентності майбутніх фахівців соціальної сфери спонукає студентів до вироблення професійно-етичної позиції у процесі навчання в закладі вищої освіти через відповідні моральні переконання, потреби, установки, умінь та навички. Адже моральна позиція особистості

відображається в її етичній поведінці, єдиною формою якої є вчинок, що слугує основою моральної якості в дії.

До професійно важливих якостей ми віднесли:

– *інтелектуальні*: логічне мислення, розвинений інтелект, кмітливість, розвинена інтуїція, ерудиція, здатність до вирішення професійно-етичних проблем у стандартних та нестандартних ситуаціях;

– *морально-етичні*: гуманістична і моральна спрямованість, повага до іншої людини, ввічливість, порядність, щирість, доброта, скромність і простота, чесність;

– *комунікативно-емпатійні*: комунікабельність, емпатійність, уважність;

– *організаційно-конструктивні*: етична зрілість, здатність зрозуміти клієнта і надати йому кваліфіковану допомогу, ініціативність, старанність, оптимізм;

– *регулятивно-вольові*: особиста і соціальна відповідальність, почуття справедливості, витримка, терпимість, гідність, честь, соціальна адаптованість, здатність до здійснення системного етичного аналізу подій і ситуацій, адекватної самооцінки, стресостійкість, самоконтроль, самокритика, сила волі [1, с. 252].

Діагностування рівня сформованості професійно важливих якостей передбачає виявлення адекватних емоцій і почуттів студентів у різних ситуаціях, прагнення відчувати емоційно-психологічний стан іншої людини, здатність до співчуття, співпереживання, а також особистісно-моральних і професійно важливих якостей, які впливають на емоційно-почуттєву сферу особистості.

Для вимірювання певних якостей майбутнього фахівця соціальної сфери нами пропонується «Дослідження рівня емпатійних тенденцій» І. Юсупова [2], частково методика «САМОАО» [2], методика К. Томаса діагностики схильності особистості до конфліктної поведінки, адаптована Н. В. Гришиною [2].

Методика «Дослідження рівня емпатійних тенденцій» І. Юсупова дає можливість встановити рівень емпатійності студентів.

За допомогою опитувальника «САМОАО» пропонується встановити особистісний потенціал респондента, виявити нахили до професійної діяльності, визначити траєкторію професійного розвитку.

Методика К. Томаса діагностики схильності особистості до конфліктної поведінки дає можливість встановити рівень прагнення до співпраці майбутніх фахівців соціальної сфери.

Завдяки запропонованим методикам можна виявити рівень сформованості професійно важливих рис, необхідних фахівцю для виконання якісної роботи у соціальній сфері.

Так, запропонований нами моніторинг професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери в контексті сформованості професійно важливих рис, що здійснюється за допомогою окреслених методик, дає можливість прослідкувати динаміку розвитку рівня сформованості професійної компетентності здобувачів вищої освіти.

Список літературних джерел:

1. Зозуляк-Случик Р. В. Формування професійної етики майбутніх соціальних працівників в університетах : монографія. Івано-Франківськ : НАІР, 2019. 460 с.
2. Практикум з психології: психодіагностичні методики для самопізнання / упоряд. І. М. Періг. Тернопіль : СМП «Тайп», 2017. 116 с.

Іщенко С.М., доктор філософії з професійної освіти
(ORCID: 0000-0001-5791-803X)

Симоненко К. П., аспірант (ORCID: 0000-0002-1669-7442)

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, м. Київ

ОГЛЯД ОНЛАЙН СЕРЕДОВИЩ ДЛЯ НАВЧАННЯ КОМП'ЮТЕРНОГО ДИЗАЙНУ МАЙБУТНІМИ ПЕДАГОГАМИ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

На сучасному етапі розвитку пріоритетним в освіті вважають впровадження дистанційного навчання. Дистанційне навчання – це форма організації і реалізації навчально-виховного процесу, за якою його учасники (об'єкт і суб'єкт навчання) здійснюють навчальну взаємодію на відстані [2].

Для забезпечення навчального процесу в умовах дистанційного навчання доцільно, зручно та ефективно використовувати онлайн середовища, адже вони мають ряд переваг: всі середовища розміщені у вільному доступі (це дозволяє використовувати їх у зручний час та з будь-якої точки світу); використання онлайн середовищ не потребує особливих характеристик персонального комп'ютера, а потребує лише підключення до мережі інтернет; при використанні потребують лише разової реєстрації; в мережі інтернет розміщена велика різноманітність онлайн середовищ з врахуванням вікових особливостей [2].

Використання онлайн середовищ в освітній сфері часто називають окремим механізмом, використання якого суттєво змінює процес роботи, а саме дозволяє значно урізноманітнити та ефективно організувати навчальний процес дистанційно, завдяки цьому можна значно підвищити інтерес студентів до навчання. Тому в ході даного дослідження ми розглянемо кілька онлайн середовищ для вивчення комп'ютерного дизайну [1].

Середовища для створення універсального дизайну на поліграфічній продукції: ImageBot – є універсальним редактором, в якому можна працювати як з векторною, так і з растровою графікою. Одною з особливостей є те, що в ньому вбудована колекція ефектів для тексту, за допомогою якої ви можете легко створювати нові та дуже яскраві логотипи всього в декілька кліків. Також під час роботи з цим середовищем можна використовувати бібліотеку тематичних векторних зображень, колекцію ефектів і фігур.

Postermywall – онлайн середовище-конструктор для створення плакатів чи анімованих листівок. Середовище безкоштовне, містить велику кількість